

31. Uddrag af anmærkninger til lovforslaget 1873

Lovforslag, fremlæggelse og anmærkninger, Landstingets og Folketingets behandlinger af lovforslag samt betænkninger fra udvalg nedsat af de to ting blev trykt i Rigsdagstidende.

Anmærkninger til lovforslaget

om børn og unges arbejde i fabrikker og værksteder

Uddrag af anmærkningerne:

Den stærke Udvikling, der i indeværende Aarhundrede er bleven Industrien til Del, har ved Siden af de utvivlsomme Goder, den har medført, ikke kunnet foregaa uden Ulemper i enkelte Retninger, og navnlig har der fra forskellige Sider lydt stærke Klager over, at der ikke under Produktionen bliver taget det tilbørlige Hensyn til Arbeidernes Sundhed og Kræfter, som derfor under et overdrevent Arbeides Tryk trues med alt for hurtigt at opslides. I de Lande, hvor Industrien har udviklet sig til større Betydning, have de lovgivende Myndigheder heller ikke undladt at beskæftige sig med de herhen hørende Spørgsmaal, og der har som Følge heraf i det ene Land efter det andet udviklet sig en ny Side af Lovgivningen, den saakaldte "Fabriklovgivning", der har søgt at sætte Grændse for Benyttelsen af den menneskelige Kraft i Industriens Tjeneste. Navnlig har man søgt at afværge de Misbrug, der kunne være og bevislig have været forbundne med Anvendelsen af Børn og unge Mennesker, Misbrug, der faa en særlig Farlighed ved de derfor udsatte Personers ringere Modstandskraft, og derved, at Følgerne ikke blot ramme enkelte Individder men den hele Generation, der i disse Bestanddele af Folket ligesom angribes i sin Rod.

Forrest i Rækken af de Stater, der have vedtaget saadanne Lovbestemmelser staar, som det vil være bekendt, England, hvor Fabriklovgivningen daterer sig allerede fra dette Aarhundredes Begyndelse, om den end først ved Fabrikloven af 1833 vandt det faste Grundlag, paa hvilket Lovgivningsarbeidet senere uafbrudt er fortsat ligetil den nyeste Tid. Det saaledes af England givne Eksempel er senere blevet efterfulgt af de andre Industrilande i Europa

... det viser sig klarligen, at der foregaa en almindelig Bevægelse i Staternes Betragtning og Behandlingsmaade af disse Forhold, fra hvilken det neppe vil være rigtigt for den enkelte Stat at holde sig fjernet. Hvad særlig angaar de nordiske Stater, har Norge endnu ingen Lovbestemmelser om disse Forhold, hvorimod der i Sverige i Forordningen af 18. Juni 1864 foreligger forskellige herhenhørende Forskrifter om Anvendelsen af Børn og unge Mennesker under 18 i Fabriker, Haandværk eller anden Næring.

Naar Regeringen har bestemt sig til ogsaa for Danmarks Vedkommende at tilstræbe en Lovgivning paa det her omhandlede Omraade, for hvilket der for Tiden ikke findes nogen anden almindelige Lovbestemmelse end den i Forordning 21 Marts 1800 §16 indeholdte Forskrift, at Mestrene af Haandværkslaugene i Kiøbenhavn ikke maa bruge deres Læredrenge til sværere Arbeide, end deres Kræfter uden Skade for deres Helbred kunne taale, da maa Grunden hertil ikke søges i, at Misbrugene allerede nu her til Lands skulde være særdeles følelige. Vel kan der maaske i enkelte Retninger paavises Forhold, der ikke ere saa gunstige som ønskeligt for de der beskæftigede Arbeidere af de her omhandlede Kategorier, men i det Hele tør der vistnok antages, at der bestaar et humant Forhold mellem Arbeidere og Arbeidsgivere, og at der hos sidstnævnte er Villighed til at raade Bod paa de Ulemper ved Arbeidernes Stilling, der komme til deres

Kundskab. Paa den anden Side maa det imidlertid vel erindres, at medens den danske Industri hidtil kun har indtaget en lavere Rang i hele Landets Arbeidsvirksomhed, der hovedsagelig har

været optaget af Landbrugets forskellige Grene, er der i alt Fald i enkelte Dele af Landet og i enkelte Retninger sket et betydeligt Opsving i Fabrikvirksomheden. Men naar et saadant i andre Henseender saa glædeligt Forhold indtræder, tør det med de Erfaringer for Øie, der andetsteds ere gjorte, neppe haabes, at alle Arbeidsgivere under det Tryk, som Konkurrencen uundgaaelig lægger paa dem, altid frivilligen ville iagttage de Humanitetshensyn, der af Samfundet med Rette kunne fordres iagttagne ligeoverfor dets svagere Medlemmer, og der synes derfor at være al Grund tilstede til i tide og inden endnu andre Tilstande have fæstnet sig, - hvilke det da altid er forbundet med langt større Vanskelighed at forandre, - at lede Udviklingen hen i et for hele Samfundet ønskeligt Spor.

Som Grundlag ved Udarbeidelsen af nærværende Lovudkast have Forbilleder fra andre Stater men da navnlig den engelske Fabriklovgivning været benyttede

... Navnlig skal man allerede her fremhæve det for England karakteristiske Tilsyn med Fabriklovens Overholdelse ved særlig hertil ansatte Inspektører, hvilket fra alle Sider betragtes som det virkningsfuldeste Led af den engelske Fabriklovgivning, og hvis Mangel mere end nogen anden Omstændighed har svækket Betydningen af de andre Landes herhenhørende Lovbestemmelser...

Rigsdagstidende 1872-73. Tillæg A. Anmærkninger til foranstaaende Lovforslag, spalte 1985-1988.